Број 194. У Новом Саду у среду 7. (20.) септембра 1911. Година XLVI.

»Застава« излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 25 п. за четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Ванредним бројевима од петка цена је: На пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. За стране земље годишње 6 круна 50 потура.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 потура од вакес врсте оваких ситних слова

Уредништво »Заставе« је у кући г. Јована Т Чавића. — Администрација »Заставе« налази, се у кући, где је Милетићева штампарија у главној улици бр 20.

Дописи шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији »Зас таве«.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Чек-конто 12008.

Реч две пред конгрес српских земљорадничких задруга.

Опазили смо, да се на конгресима наших земљорадничких задруга расправља о многим добрим и корисним стварима по задругарство, и да се доносе опште корисне резолуције, но ни на једном конгресу до сада нисмо чули, да се озбиљно узео у претрес рад самога савеза и његовог управног одбора. Говорило се по нешто у јавности и писало о погрешкама, које је управа савеза починила у своме раду, а било је и предлога, како би се рад савеза могао и требао реорганизирати, на основу досадањих искустава, те да би тако могао одговарати потпуно свом великом позиву и задатку. Но изгледа, да је на томе писању и предловима и остало, јер управа савеза није се обазирала на ничије предлоге и савете, него на поједине приговоре иако је понешто одговорила, било је то замотано тако, да после тога одговора није могао човек знати управо ништа, јер се обично одговарало за оно на чега нису ни стављена питања; обично се тамо износило неко родољубље, које је изгледа требало да покрије хотимичне погрешке учињене на рачун тога родољубља.

У интересу нашег задругарства а и самог савеза наших задруга потребно је, да на конгресима влада искреност између управе савезове и задругара, те да се све оне ствари, за које се савезу јавно замера, изнесу и расправе пред свима задругарима, не увијено и са фразама, него искрено и отворено.

Да је до сад тако рађено, била би отклоњена свака сумња на рад управе савеза, и била би искључена свака полемика по новинама, која свакако не приличи управи, а не служи ни на корист и напредак нашег задругарства. Пошто управа савеза није тако радила, дошло је до тога, да многи и многи задругар сумња у искреност патриотизма управе савезове и да нема више у савез онога поверења, које он као такав заслужује и које би он морао имати код задругара.

И ми сами нерадо смо критиковали рад управе савеза, јер знамо, да то шкоди правилном развитку нашег задругарства, али према досадањем раду управе савеза, морали смо то чинити, увек у доброј намери и са жељом да се оно што не ваља поправи, и да се за учињено дело онај ко је крив позове на одговорност. То чинимо и овом приликом у нади, да ће наши задругари сада на конгресу одлучно тражити од управе савезове, да разјасни цео његов рад о свему потање, а нарочито:

1.) Да поднесе потпуни извештај у ствари спахилука у Петровом Селу, о ком се до сад толико писало и говорило, а досадањи одговори савезови нису унели ни мало светлости у тој ствари, јер како смо ми извештени од петровоселског спахилука, добили су наводно неки Чивути преко 250 јутара земље прве класе, а у Привреднику је казано, да је земља само задругарима продана и то посредством савеза.

2.) Да разјасни управа савеза, у каквој вези стоји савез са Нестором Белићем из Сентомаша, јер ми тога господина виђамо по разним поседима, које је савез закупио, да он тамо жари и пали, а колико нам је познато, он не само да није члан управног одбора, него није ни задругар.

3.) У каковој вези стоји савез са неким прометним друштвом, које станује у истој кући са савезом, а од којега се одрицала управа савезова, као Петар од Христа, када се је трговало са спахилуком у Петровом селу. Шта раде у томе друштву Берановић, Хорват и други, који су позвани да раде за савез?

4.) Како стоји ствар са свиларством, јер из завршног рачуна не може се о свиларству ништа знати ни видети?

5.) Како стоји ствар са исељеничким заводом, за који се у своје време толика реклама правила? Колико је то подузеће донело савезу, јер о томе нема ни спомена у рачунима саизовим?

6.) Како стоје рачуни са закупљеним земљама од стране савеза, јер и о томе нема ни спомена у рачунима, које савез штампа у Привреднику?

Ово су само нека питања, о којима би требало повести реч на конгресу, а до управе савезове стоји да изнесе и расправи и остала нерешена питања, те да тако скине са себе сумњу, која је до сада на њу падала.

Понављамо, да ово изнашамо са жељом да буде од користи и управи савеза и нашем задругарству, па у то име желимо конгресу сретан и успешан рад!

Бан Томашић и учитељски скупарински доплатак.

После оне мизерне наредбе у бр. 144. „Народних Новина“ од о. г. осврталн су се многи вапијући гласови на овако пониженье учитељскот сталежа од стране бана краљевине Хрв. и Славоније. Уздисаји су се ређали у разним гласилама и хрватским и српским. Пратио сам те тужне уздисаје напаћеног и пониженог учитељства, па сам као сапатник и друг заједно плакао над тешком судбином мученичког сталежа.

Наредба одређује десет постотака на уживање плаће. Помирио сам се са клетом судбином, па рекао: Ако учитељство ту добачену мрвицу са трпезе богатог Гавана хтедне примити, нећу ни ја бити бела врана, па ипак ће добро доћи према мојој садашњој плати наиме: 800 К темељне плаће и шест доплатака од 600 К укупно 1400 К уживање плаће, те не ће бити на одмет 140 К, да могу бар дечицу и себе заодети. Наде су варљиве. Љуто ли се преварих, али не, — бан нас све обмануо. Једном руком даде ту једва испрошену мрвицу, а другом одмах одузе. Ко ће још то моћи веровати, где јасно слово наредбе гласи овако:

Дозволити из земаљских средстава у мировину неурачуниви скупарински доплатак у износу од (10%) десет постотака на уживање плаће и то почевши од 1. српња 1911.

Овај доплатак исплаћивати ће се у четвртогодишњим унапредним оброцима путем кр. жупанијске области.

Кад сам видео и чуо, да је учитељство мога котара примило сувом искапани дарак, одох и ја неки дан у општински уред да подигнем. Кад тамо, али пружају ми само 20 К. Сав се у чудо дадем, — та није то могуће, — ево видите наредбу банову, мени припада на четвртогодиште 35 К. Одговорише: — Не господине, — само вам је дозначено 20 К. Прекрстих се од чуда, и читај па читај наредбу, тумачи на разне начине, али бадава, стоји на уживање

ПОДЛИСТАК.

СТАПАЊЕ СРБА И ХРВАТА У ЈЕДАН НАРОД.

Бомбе (Bombay) 10. августа 1911.

Штовани господине уредниче!

Како сам извештен, усвојени су моји предлози, што сам их изнео у цењеном листу „Застави“, а тичу се стапања Срба и Хрвата у један народ. Бар већи део српске интелигенције и с ове и с оне стране Саве примио их је, што се види по писању и ваших органа у Австро-Угарској као и оних у Србији. Према томе предстоји у најкраћем року тотално самоодрицање и негирање свију обележја народних код већег дела српског народа у корист потпуног стапања. Српска застава, ћирилица, крсно име (слава), па најзад ево дочекасмо, да се увиђавнији део Срба у својој широкогрудости одриче светога Саве као носиоца српског православља, које такођер вређа вашу браћу Хрвате.

У колико се радујем, што се један део српске интелигенције попео на више стајалиште народног јединства, те немилостиво руши све глупости и предрасуде као препреке, које прече уједињење и стапање у један народ, у толико ми је жао, што видим, да се ви „српски франковци“ не дате још убедити, да је у том самоодрицању и негацији свега српског ваш једини спас и ваша будућност. Ви још и сада тесногрудо и слепо не напуштате српско име, ћирилицу, крсно име, заставу и св. Саву!

Ви сте дакле она препрека, која не да, да се оствари ова велика спасоносна идеја стапања Срба у Хрвате, у један народ.

Лепо! Нек сваки мисли својом главом! Али интереси народа виши су од свега, па као што се болестан уд на једном органиму одсече, да се организам спасе, тако будите спремни да се поступи и с вама.

Морам признати, да ми је то жао, јер имам у вашој странци лично много добрих пријатеља, поштених људи, али како ми општи интерес стоји више него лични, то прегоревам зарад спасоносне идеје и своје личне пријатеље. Ипак сматрам за пријатељску дужност да вас обавестим (шат и вас ова последња опомена би тргла и извела на прави пут!) о ономе, што је славна коалиција српско-хрватска решила споразумно са кр. србијанском владом, а које ми је решење испод руке саопћено, те вам га ево достављам у препису ради вашег равнања:

1. Уредника загребачког „Српског Гласника“ ће суд у Троједници осудити као велеиздајника на смрт, те ће бити на нарочити захтев министарства у Србији предат тамошњим судовима, да ову казну изведу. И он ће бити јавно стрељан пред споменником кнеза Михајла са оном истом српском заставом у руци, коју се усудио да у издајничкој намери истакне у Загребу приликом соколског слета.

Овакви издајнички чинови биће од сада увек немилостиво смрћу кажњени.

2. Имају се наново основати родољубиве „хрватске легије“, као што су се основале за време ратне опасности са Србијом после проглашења анексије Босне и Херцеговине, с том задаћом, да све оне сумњиве издајничке српске елементе, који неће да су Србохрвати него чисти Срби било у Австро Угарским земљама (особито у Троједници и у Босни и Херцеговини, било и у Србији, мачем и огњем истребе. У ту сврху обвезује се кр. србијанска влада, да ће те „хрватске легије“ снабдети са потребним оружјем, а уз то им послати у помоћ комбиноване чете под именом „српска пијемонтешка помоћна операциона војска“. Тим четама биће придодан потребан број топова, машинских пушака и коњице, а управљаће њоме један србијански генерал. Но ипак ће главна команда остати вођи соколском дру Лави Поповићу у чијој је глави прво и поникнула грандиозна мисао, да Србе радикале као издајице треба буђама по улицама потући. Из хуманих обзира ипак ће се против њих употребити само ватрено оружје и бајонети.

3. Вође „чистих Срба“ имају се живи похватати и отпремити у Београд, где ће бити на дан, када се прогласи уједињење оба народа свечано

плаће. Станем и промислим, — ај бане, бане! што нас овако на очиглед обману. Шта да мисли преко 3000 учитељских особа о ауторитету главара земље. Зар тако презрење?! Зар тако понижење према пионирима просвете? Нек је и тако, али ће учитељство забележити овај ударац, ако ничим другим, али бежањем у друга звања, те бежањем у Босну и Херцеговину.

Данас је већ велика оскудица на учитељству, док се морају намештати неквалификовани учитељи само да не избегне помножавању аналфабета, а са године у годину све ће бити горе и дочекаћемо да ће учитељске школе бити празне.

Ако је бан, односно штедљиви Амруш мислио темељну плату без доплатака, лако се могло ставити на уживање темељне плаће, онда би учитељство било на чисто. Али то нису мислили, него сигурно на сва берива. Кад је учитељство након публиковања наредбе гракнуло против такове управе понижавајуће повишице, — онда да му се још горе огорчи живот, — недајмо на уживање плаће, него само на темељну плаћу да се одмах наредба не повлачи изван крепости и да се још горе не бламирамо. Бламажа је ту пред јавним мнењем и културним земљама, а још је већа бламажа коалиције и сељачке странке, који осујетише у сабору основу закона о учитељским беривима и особним одношајима, која је једва дошла на ред након 23. године дана.

Мислио је бан и влада, да ће из кругова учитељства полетети представке захвалности на овакову испод сваке критике бачену повишицу, као што се овековечила заједница осечка између целог учитељства. Али се љуто преварише! На место захвалности породи се огорчење у срцу учитељском.

Учитељ
из Хрватске и Славоније.

Политички преглед.

Политички положај у Угарској.

У угарском сабору само се гласа поименично, о каквом раду нема ни говора. Положај се није изменио ни после прекјучерање аудијенције министра председника Куена код краља. За сада влада и њена странка неће предузимати никакве насилне мере против опструкције ма колико то да желе тисиновци. У Бечу нису пристали на то. Извесно је, да ће до средине месеца октобра остати овако како је данас.

Јуче је код краља био у аудијенцији заповедник сарајевског војног кора, генерал Ауфенберг, који ће, како се говори, за који дан бити именован за заједничког војног министра.

Споразум између Црне Горе и Турске.

И последњи траг заоштрености и неповерењу између Турске и Црне Горе, услед малисорског устанка, изглађен је склапањем уговора, који је између њих углављен ових дана, како се тврди, нарочито на заузимање руског посланика у Цариграду, Чарикова. По томе уговору, Турска је пристала, да се дунавско-јадранска жељезничка пруга гради од српске границе, од Мердара на Приштину, Призрен и Скадар. Од Скадра ићи ће та пруга једним краком на Сан-Ђовани ди Медуа, а другим краком посредством моста на Бојани у црногорско пристаниште Бар. Даље ће Турска у Сан-Ђовани ди Медуа подићи град и прогласити то пристаниште ратним, где ће јој бити главна станица убојне морнарице на Јадранском Мору, а црногорско пристаниште Бар биће слободно, те подесније за трговину. Осим тога ће Турска регулисати Бојану, Дрим и Скадарско Језеро, услед чега ће се добити око 50 хиљада хектара земље, од које ће 20 хиљада хектара добити Црна Гора, а остало Малисори. Најзад споразумеле се Турска и Црна Гора и у уређењу границе и још неким до сада спорним питањима.

Економско зближење балканских држава.

Бугарски лист „Право“, који излази у Солуну, донео је чланак, у коме износи све користи, које би имале балканске државе, кад би се економски зближиле, када би створиле економски савез. „Право“ даље саопћава, како је београдска трговачка комора већ примила у начелу предлог о економском зближењу балканских држава, а сада је софијска трговачка комора учинила исти предлог и Турској. Сада је на Турској, да изабере своје делегате и оснује трговачку комору, па ће се тада преговори продужити. У Београду верују, да ће између Бугарске и Србије доћи до економског зближења.

Италија и Турска.

У Северној Африци лежи турска покрајина Триполис, на коју је бацила око Италија. Још 1902. године потписале су Француска и Енглеска записник, којим дају Италији пуну слободу деловања у Триполису. Тадањи талијански министар спољних послова Принети наговарао је своју владу, да одмах окупира Триполис, али талијански државници не хтедоше то да чине, него су решили да чекају, да им Триполис временом и стицајем прилика сам падне у крило као зрела јабука. Но прилике се мењале баш противно талијанским интересима. У Турској се догодила промена у владавини, на владу су дошли младотурци, а то је отежавало Италији окупацију Триполиса. Данас пак, када је дошло до мароканског заплета између Француске и Немачке, Италија хоће да употреби ту прилику и да тражи при решавању мароканског питања као отштету себи Триполис. Триполис је Италији неопходно потребан и са трговачког и са колонијалног и војног гледишта. Ако Триполис падне у руке којој другој сили, Италија ће бити затворена у Средиземном Мору. Талијанска влада, судећи по писању званичне талијанске штампе, као да хоће да дође до Триполиса мирним путем. Извесни знаци говоре, да је талијански министар Ђилоти повео преговоре са турском владом. Талијанска влада хоће дакле да избегне рат са Турском. Да ли ће јој то поћи за руком, да ли ће Турска без крви предати Италији Триполис, то је, разуме се, још велико питање. Талијански потхват тај потпомаже Француска и Енглеска.

Ко даје поверење Куену.

Бечкерек, септембра.

Путовао сам у понедељак возом за Бечкерек и уз пут сам дознао, да је за тај дан сазвана жупанијска скупштина торонталска, да и она осуди опструкцију, коју води опозиција у државном сабору. Железница је препуна била општинских бележника, који су у торонталској жупанији готово од реда чланови жупанијске скупштине. У разговору с њима дознао сам, да и они у души осуђују ово маневрисање владино са жупанијама, па се и сами гнушају своје жалосне улоге. Шалећи се, опомињали су једно друго, да пазе е да не би који испао из железнице, јер ће машина за гласање изгубити који глас, а у случају, да би који стропоштао се и главом платио, од меродавних би се узело, да је хотимице хтео од гласања да побегне, па тешто томе и мртвоме. Кад се већ толико напунило, да већ није могло стати у колима, рекоше неки, да се умоли железничка управа да прикачи која кола за волове и ту да се сместе, јер им као командованим скупштинарима друго место и не приличи. А кад је неки споменуо, да њима нико није заповедио да дођу, него их је поджупан само замолио, други на то рече: Шта да чекамо ланац или стрик да нам пошљу?

У таком лепом расположењу и потпуном уверењу, да тамо стојимо у ери слободе, стигли смо у Бечкерек. Имао сад другог свог посла, али сам све на страну оставио, и решим се, да одем на скупштину, да чуда ради видим на окупу то модерно робље власника. Од 500 жуп. чланова било је на окупу до 160 њих — ако су уопште ти сви били чланови. Тешко је то испоставити, јер је то управо био велики торонталски вашар, па нити знаш, ко је члан, а ко не? Можда су и мене за таког узели.

Одмах прва тачка је била осуда опструкције. Главни говорник од стране мункача био је Бела Талијан. То је онај, који је недавно самовласно окупирао воз, те га испрашише у сабору. У говору своме узносио је владу и мудрост њену, која је знала и умела изнети предлог за војску, којим ће се створити силна војска, да ће сви непријатељи из около спрепити од нас. Читао је и изнео је, како стоји бројно војска у другим европским државама, па је довикнуо: Са чим ћемо ми пред Европу и на кланицу, кад устребало буде? Па онда осу грдњу на опозицију, која не да већини сабора, да маленкост од неколико милиона изгласа за војску. И у дрскости својој поче дока-

---

на Калимегдану повешани. Једино од њих неће бити обешени они, који су у српском рату 1876 и 1877 служили као добровољци на Дрини. Они ће као главне издајице бити на Теразијама ексемпларно на колац набијени

4. Имања побијених радикала Срба имају се узаптити, па ће заједно са приносом краљевине Србије од 40 милиона динара створити нов фонд, који ће се поверити на руковање „Хрватској земљ. заједници у Босни“, а ова ће га употребити за расељавање грчко-источног живља у Босни и откуп њиховог иметка, како то већ штатути друштвени прописују. Ефектуирање продаје овога иметка уступа се „Одбору за поделу велеиздајничких прилога у Загребу“, а за благајника и књиговођу узеће се ради сигурне контроле бивши благајник и књиговођа „Матице Српске“, који се у ту сврху имају пустити као невини из истражног затвора.

5. Они „легијонаши“ као и војници српске „пијемонтешке чете“, који највише чистих Срба у том походу побију, имају се према заслузи наградити орденима Карађорђевим и ново устројеним орденом краљевине Србије „круном Анте Старчевића“.

6 Употреба ћирилице укида се у целом подручју српско-хрватског народа, а злонамерна употреба њезина казниће се најтежим казнама, у поновљеним случајевима и смрћу. Исто тако се забрањује и казни употреба српске тробојнице, светковање крсног имена и школске славе на дан св. Саве. И краљевско србијанске и хрватске власти бдиће будним оком на ову одредбу.

7. Ради потпуног стапања Срба у Хрвате имаде се извести и верска заједница, пошто је и грчкоисточна шизма препрека, јер дражи и изазива браћу Хрвате. У ту сврху приступиће грчкоисточњаци црквеној унији и признаће св. оца папу за намесника Христове цркве.

8. Први синод, који се онда у Београду састане, има екскомуницирати св. Саву из цркве по утврђеном доказу од проте Руварца, да је био неморалан човек. За патрона српске цркве и школе узеће се великомученик Валеријан, те ће цркве и школе славити од сад дан његова рођења.

9. Краљевина Србија неће од сада светковати Цвети као државну светковину, него 30. травањ 1671. кад су погубљени у Бечком Новом Месту хрватски јунаци и мученици Зрињски и Франкопан.

10. Уместо ордена св Саве, који се укида, има се установити за просветне раднике орден Јурја Штросмајера и њиме се имају у првом реду наградити трудбеници око народног стапања: прота Руварац, због скидања светитељске маске св. Сави; за тим проф. Дим. Шилић, као умни поборник тоталног стапања; Светозар Прибићевић, због његове познате изреке о бради св. Саве и најзад проф. Скерлић, који је упозорио први ка кве ће имати народ користи, ако што пре напусти ћирилицу.

11. За државну заставу краљевине Србије рабиће се од сад само хрватска тробојка, а за службени језик проглашава се хрватско наречје, којим се говори у хрватском Загорју.

12. Најенергичнијим притиском и Австро-Угарске монархије и краљевине Србије имаде се прибавити важност овим закључцима и у краљевини Црној Гори најдуже до Нове Године 1912.

13. У кр. србијанско министарство има се одсад узети увек половина србијанских Хрвата

14. Ради контроле, да ће се овај уговор тачно извести код србијанске владе, па и надаље вршити, придодају се стално србијанској влади три повереника српско-хрватске коалиције: опробани родољуби г. Вилдер, Грубер и Др. Ловро Чокић, до даље наредбе српско-хрватске коалиције.

Дано и потписано на дан св. Алојзија 10. рујна 1911.

(Потписи министара и чланова коалиције.)
(Сви потписи латиницом.)

Durchgesehen unb genehmigt

Aehrenthal m. p.

А сад, радите, како вас Бог учи!

Примите г. уредниче уверење мог штовања, јесам

W. Tramway.

знвати, да тај нов терет неће народ ни осетити, већ ће га као перце понети На то се покрене она машина за гласање и чули се узвици: Не бојимо се никаквих терета!

Видевши и чувши то, помислим: Гле сада оне из волујских вагона! Али сам и помислио: Где си народе, који својим немаром и нехатом шаљеш робље, да заступа твоје интересе, те да видиш шта би ти твоји мили заступници донели, да је на њихово.

На говор Талијана одговорио је Ђерђанфи Варади, бивши посланик бечкеречки. Доказивали су, да држављани неће у стању бити још веће терете подносити, јер је и данас већ доста, да ће и ово мало народа напустити државу и отићи у бели свет, и да већина нема права позивати се на право већине, јер је та владина већина поникла из садањег изборног закона, који дозвољава сва могућа насиља. Нека се прво и пре свега донесе нов изборни закон, да се свима грађанима даде глас, да свак по савести својој гласа, па ће онда нов сабор видети, да ли треба још више војске Оба говора су била одушевљена, разложна и од силног утицаја. Мункачи су као утучени слушали, покуњили се, као да беху поливени. Но све забадава. Не помаже разлог и мудар говор. Мораш, па ето ти! Кад је дошло до гласања, само сам стао и гледао. Људско достојанство под ноге, испрсио се мункач и виче као помаман, да га сви чују а понајпре фесолга и жупан. И тако већина око 150 гласова против 17 гласа осуду опструкције, а да је ко хтео, и државу би предали коме било. Заиста жалосно робље. А да је заиста жалосно, види са отуда, што се та сва жалосна војска тога часа разишла, кад је своју улогу одиграла, а оставила је све друге предмете дневног реда, — а било је таквих до 200, међу тима и врло важних, као што је задолмљивање Доњег Баната, где треба преко 60 хиљада ланаца да се отме од поплаве Но ко ће се још и за те трице бринути?!

И тако је и Торонтал славно проговорио, онај Торонтал, који недавно за време екслекса још са већом већином отказао и војску и порезу. Но није ни чудо! Која год влада да је и ма шта да зажели, Торонтал је готов. Брука уставног доба за цео свет, а највише за народе ове жупаније. Или зар није брука, да од 500 дођу 160 на скупштину онда, кад се ради, да се и кожа здере са грбаче и онако оголелог народа. Истина, да би жупанијска клика имала већину, да су и до једног дошли они, који су свесни и независни, али ипак би требали власници да виде, да има доста људи, који неће да су робље. Али ти не дођоше. Пречe им је све друго, него ове важне ствари. И док год буде тако ишло, силни ће још силнији бити, острвиће се, па ксме горе него жупанији и народу у њој. На то нека помишљају наши људи — они који хоће да су добри Срби, а који не дођоше данас, да поделе мегдан са скутоношама и пузавцима. Мени је заиста неугодно било, кад од Срба видех једва 5 до 6 на броју међу опозицијом. А да ни не споменем оно неколико пузаваца Срба још ратара, који дођоше са бележницима посађени са десне стране — јер забога велика им се почаст указује, — као онај један из Старчева а други из Црепаје — а чија имена ни не мислим споменути, јер ће хтети искористити се од својих госа као они, који су нападнути од својих те су страдалници. О такове одроде мункаче, велим, не треба ни опанак отрти, него питам: Где су они други? Где су они из Горњег Баната? Или су се ваљда смрзнули у ово летње доба помишљајући на Куена?

Ово сам нашао за вредно, г. уредниче, да вам јавим. Држим, да неће шкодити, да се ово штампа, јер ће се ваљда наћи когод, да мало размисли, па да до уверења дође, да нам нехат и немар може само зло донети.

М.

Пред Матичину скупштину.

I.

„Браник“ (alias Малешевић) признају да је „Застава“ истину писала. У 175 броју „Браника“ у чланку: „Заставини“ нападају на фискала „Матице Српске“ признаје и потврђује тврдњу „Заставину“ да су на недозвољен начин обмањивали свет, тврдећи да Малешевић има права на потпуну пензију.

Ево Малешевићеве једине реченице, коју је имао „Браник“ да напише да оповргне „Заставине“ тврдње: „У смислу мировинске уредбе урачунано је Малешевићу његово фискалско службовање код сенћанске општине“.

Исто је то и „Застава“ рекла. Само је „Застава нагласила и то, да је то било *незаконито*; и шта више сам члан управног одбора Др. М. Давидовац уложио је свој вотум сеператум, који одбор није хтео, јер није смео да изнесе пред скупштину, јер је хтео да обмане скупштину.

Но „Застава“ је и то тврдила да *министарство није усвојило то решење одборско и скупштинско* и према томе *Малешевић нема права на мировину за оне године проведене у Сенти.* То је у овој ствари *најглавније.* И то *најглавније* др Малешевић *није побио.* У његовом одговору нема ни спомена о министарској наредби. Значи дакле да је „Заставина“ тврдња истинита. Малешевић је дакле ћутањем сам признао тврњу „Заставе“: да министарство није дозволило да се на незаконит начин урачуна тридесетогодишња служба у сенћанској општини и да је „Браник“ на недозвољен и нечастан начин за Малешевића кортешовао.

Нашто је „Бранику“ и Малешевићу да се брукају?!

*

Има међутим у горњем чланку и ова занимљива ствар. „Браник“ тврди, да „бити имајући“ фишкал др. Лаза Бајић нема никакве материјалне гаранције за своју „првог реда“ одговорност. Види се чиме се баве. Но питамо ми „Браник“: а какву гаранцију има др. Малешевић, кад сви знамо да нема свога приватног имања; кад сви знамо да адвокатска канцеларија његова дрежди и зјапи од празнине, јер сви га се клоне; и кад се зна да је по „Бранику“ кортешовао за себе овако: ако не буде изабран за фискала Матице да ће „остати“ на сокаку и да неће имати из чега да живи. Напослетку гаранцију треба тражити у првом реду у поштењу човекову, у присебитости, разуму и бистрини човека. Зна ли то „Браник“?

*

Човек кад чита како се у „Бранику“ сам Малешевић укопао да спасе „леба... леба господару“ у Матици, мора их чисто жалити како су изгубили компас и како не познају своју околину и своје људе.

Та небојте се за Малешевића, још како ће за њега гласати некоји.

Истина новосадски либерали неће за Малешевића гласати јер су га сити. Човек, као што је Малешевић, који на сваком кораку каже за др. Полита да је излапео, не зна шта пише и шта говори — такав човек не треба новосадским либералима, и они ће гласати потајно против њега за Божеског.

Али ће гласати за њега у првом реду Сенћани, па Сентомашани и Бечејци. Знате ли зашто? Јер се боје да ако га не изаберу за фишкала Матице да ће им доћи на врат у Сентомаш, Сенту или Бечеј за адвоката А тога се боје као живе ватре!

*

Кад се дознало за проневеру у Матици, цело Српство је било узбуњено и било је у недоумици шта је најбоље урадити на брзу руку. Но управни одбор није се „збунио“ него је употребио прилику да за благајника Матице постави р о ђ а к а др. Малешевића и др. Ћирића, пензионисаног учитеља Стакића из Долова.

Зашто у то време да је баш р о ђ а к Малешевића и др. Ћирића дошао, то се свако у чуду пита! Или је можда др. Малешевићу и Ћирићу требао рођак за благајника? Брука је, да одбор Матице Српске у такој важној и одсудној прилици сматра благајништво Матице Српске за азил пензионисаних рођака, који нису стручњаци за то место. И у тим тешким приликама мозак им је ишао на рођаке и протекцију, а не на корист Матице.

*

Ћабласти људи су обично уображени. Тако и др. Малешевић у „Бранику“ вели за себе да „Застава“ види у „њему силног политичког противника“.

Вели јеси Господи!! Да силна противника! Одкако је дошао у Нови Сад др Малешевић, да ли је ма у чему кренула, коракнула иструхла либерална странка?! Та зар јадник не осећа да ни у његовој рођеној странци нема никакве моћи? Или зар сме др. Малешевић порећи то да у самом „Бранику“ мора његов сваки чланак ићи на преглед. Силан је он противник, али противник својој рођеној странци, јер ту странку само брука, у Матици само срамоти.

Вести из места и са стране.

Конгрес српских земљорадничких задруга.

Четрнаести конгрес српских земљорадничких задруга, као што смо већ јавили, одржаће се у Сремским Карловцима, у петак 16. (29.) септембра 1911. Конгрес ће се одржати у саборници. — Распоред рада: Призивање св. Духа у 8 сати пре подне. Главна скупштина Савеза у 9 сати пре подне Предавања: а) Како се може рацијонално пчеларити са простим кошницама (Еренфелзов начин пчеларења), предаје Јован Живановић, професор. б) Рацијонално обрађивање земље у опште, с нарочитим обзиром на обрађивање ковиљског рита, предаје Ђорђе Соколовић, чиновник Савеза. в) О виноградарским задругама, предаје Владимир Вујновић, чиновник Савеза.

Демонстрације против скупоће.

У Бечу страхују, да ће поново доћи до демонстреција и изгреда због скупоће животних намирница. Ради тога су из Пожуна и Шопруна довели по један батаљон пешака, а осим тога и неколико немачких компанија из оближних аустријских вароши. Доведени су у Беч и коњички пукови из Штокерауа, Бечког Новог Места и Брна. Јуче није била демонстрација. Услед изгреда од недеље ухапшено је свега 263 особе, и то 90 у унутрашњој вароши, а 173 у Отакрингу. Свима ће се судити због насиља против власти. — У понедељак је било великих демонстрација због скупоће и у Салцбургу. Радници су одржали збор, на коме је било преко хиљаде душа. После збора дошли су пред зграду земаљског намесника и демонстровали. Полиција и војска је растерала светину.

На крилатици око земље.

Познати француски крилатић Манет решио се, да са својим другом Миљоном на крилатици облетети око земаљске кугле. Кренуће се из Париза, те ће преко Пиринеја прелетети у Шпањолску. Одатле ће преко гибралтарског мореуза прећи у Африку, те ће преко Туниса, Алжира Мисира, Суецког Канала прелетети у Арабију, а одатле у Индију. Из Азије у Аустралију, одавде у Јужну Америку, а одавде преко Атлантског Океана натраг у Европу прешли би на пароброду. Изнад копна летећи од вароши до вароши и свуда ће приређивати продукције.

Спасла га песма.

У Америци у Орегону требао је ових дана бити обешен неки радник Веб, који је убио свог друга, леш му искасипио и сакрио га у путнички ковчег. Веб је био већ „на белом хлебу“, када спева песму под написом „Дона су обесили“, коју штампа ондашњи месни лист. Песма је та тако тужна, да кад је гувернер прочитао је, толико га је дирнула, да убици песнику измене смртну казну у доживотну робију. Када је тамничарски управитељ добио одлуку о помиловању, сазове све сужнике, постави их у округ, а у средину стави Веба, затим прочита Вебову песму, која му је спасла живот, и одлуку о помиловању. Сужници су бурно и одушевљено одобравали и песми и помиловању. Када се пак одушевљено клицање стишало, тамничарски управитељ преда Вебу једну торбицу, у којој је било уже, којим је Веб требао бити обешен. Уже је било исечено на толико комадића, колико је било на окупу сужника. Веб је те комадиће разделио својим дотадањим друговима за успомену.

Кисело млеко продужује живот.

„Пите кисело млеко, ако хоћете, да дуже живите!“ Тај савет није потекао из уста обичног човека, него је плод тачног испитивања славног лечника, бактериолога у Пастерову заводу у Паризу, Руса Мечникова. Кисело млеко убија многе бактерије, што се роје у човечјем задњем преву и трују нашу крв. На тај начин нас киселина чува од многих болести. Осим тога, кисело млеко одржава младост и свежину нашега тела, а и знатно је храњиво. „Ја свако јутро попијем на ште срца две чашице кисела млека, вели Мечников, а осећам се чио и крепак и ако сам по годинама старац!“ И збиља, ко види Мечникова, тај не би желео бољу старост од његове.

Кинескиње и мода.

Др. Ја-Мен-Кин прва је Кинескиња, која је добила диплому доктора медицине. У Тјен-Сину она управља једном болницом од 32 постеље. Ту скоро посетила је Лондон. Кад су је запитали, зашто се тако верно држи старог кинеског одела, она је одговорила: Видите ову хаљину што је носим; она је скројена од једног парчета, практична је, угодна и у њој се потпуно слободно може кретати Признајте да је боља од тесних париских хаљина Ми смо имали у Кини моду малих сто ала, и ми се упорно боримо против ње. Па, кад видим европске жене у њиховим тесним и припојеним хаљинама, које су сваким даном све тешње и приљубљеније, ја помислим да ће се у Европи некад основати савез против тесних хаљина. Кинеска ношња не смета нам да усвојимо корисне европске навике. — Колико су Кинескиње паметније од многих наших жена.

Кратке вести.

— У недељу у читавом Међумурју осетили су два потреса земљина, уз потмулу грмљавину. Штете није било.

— У североамеричкој вароши Сиракуви при утакмици на аутомобилима један аутомобил натрчао је на гледаоце, те погинуло 9 особа, а 14 их је тешко озлеђених.

— У Будимпешти на изложби месарских производа прошле недеље било је необично много гледалаца, који су покуповали и појели сву изложену робу. Тога дана пред вече беше изложба посве испражњена, да се приређивачи нашли у неприлици.

— Стални жупанијски одбор бихарске жупаније решио је да предложи жупанијској скупштини, да затражи од министарства распуштање 10 општинских представништва у белењешком срезу, што су против жупанијске одлуке одбили отварање општинских школа.

— Прошле суботе изгорело је у општини Бешењетелеку (недалеко од Јегре) 50 кућа са споредним зградама.

— Покушај, да се пошта између Лондона и Виндсора преноси крилатицом, врло је лепо успео, те ће сада с помоћу крилатице преносити пошту и из Виндсора у Лондон.

— У Рио де Жанејру изгорела је зграда државне штампарије. Штета износи око 15 милиона франака. Том приликом изгорело је и банкнота у вредности више милиона и силне марке.

— Француски министар просвете одликовао је академском палмом Станислава Биничког, вишег капелника музике српске краљеве гарде и коровођу београдске певачке дружине „Станковић“.

— И у Прагу је било демонстрација због скупоће. Демонстрације су протекле у миру.

— У Седану у Француској било је прекјуче великих демонстрација против скупоће, па је дошло и до сукоба са полицијом Више полицаја је рањено. Коњица је растерала демонстранте.

Девојачко васпиталиште.

св. мајке Ангелине у Будимпешти (IV. Váczi utcza 68). прима пријаву питомица за школску годину 1911/12., а на захтев родитеља даје обавештаје и шаље нове заводске проспекте.

Одговорни уредник: Мита Клицин.

Паста за зубе

KALODONT

Водица за зубе

1747 22—

ЗА СВОЈУ

памучарску и кратке робе радњу

потребујем

једног доброг помоћника

који осим српског, још мађарски и немачки говори. Ступање одмах.

Љубомир Паланачки,
Сомбор.

1493 2—3

АГЕНТИ

који би се хтели примити заступства за Аустро-Угарску, продуката парфимерије и козметике, нека се обрате:

ЛАБОРАТОРИЈИ ЗА ПАРФИМЕРИЈУ И КОСМЕТИКУ

инжињера-хемичара Јована Ђ. Лукића

Београд — Војводе Миленка 26.

1496 3—3

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Ж. ЈЕФРЕМОВИЋА У ПАНЧЕВУ,

потребује интелигентног и озбиљног помоћника, који знају српски, мађарски и румунски језик. У понуди ваља означити захтев плате, стални млади људи имају првенство.

1563 2—5

ЗА СВОЈУ

МАНУФАКТУРНУ ТРГОВИНУ

потребујем

2 добра помоћника

који би у радњу ступити могли одмах.

Константин Матић,
Ириг (Срем).

1491 3—3

РАДЕНИК.

Потребан ми је један раденик, који се добро разуме око фабрикације сирћета од денатурисаног шпиритуса. Фабрика већ постоји и ради. Плата скромна, место стално, може ступити одмах.

За ближа обавештења треба се јавити

Влајку Јоцићу
винару у Пожаревцу.

1490 3—3

ГОСТИОНИЦА

која постоји већ више од 30 година у Сомбору на главној улици, продаје се.

Обавештаје даје

М. БОЖИЋ, Сомбор
Konyevity utcza 16.

1525 3—3

ШЉИВА

ЗА ПЕЧЕЊЕ РАКИЈЕ

постављам од Земуна вагонима и то по К 15·— од сто кила или К 1500·— вагон. У корпама по К 20·— 100 кила. Суви шљива I. 100 клг. 60 К. Ораха, јабука, крушака и праве шљивовице.

— Ценовник шаљем бадава —

ЂОРЂЕ ВАСИЉЕВИЋ
Тузла (Босна).

1567 1—3

ОТВАРАЊЕ КАФАНЕ!

Част ми је овим објавити п. н. публици Новога Сада, као и својим поштованим знанцима и пријатељима да ћу **1. октобра т. г.** отворити **ново-преустројену**

КАФАНУ У ВУКОВИЋЕВОЈ УЛИЦИ БРОЈ 5.,

у којој ћу осим каве и остала пића најбоље врсте точити. — Објављујући ово поштованој публици, молим да ме у свом новом подузећу као дугогодишњег посленика те струке што обилније посетом својом потпомогне, а ја ћу све са своје стране чинити, да се тога достојан покажем.

У тој нади остајем

с поштовањем

Илија Јамушаков,
кафеција и гостионичар.

1542 1—2

„ДЕСАНКА КРЕМ“

НАЈИДЕАЛНИЈЕ

улепшавајуће средство на свету!

После крема употреба пудера сасвим је излишна. Може се добити у свима апотекама, дрогеријама, парфимеријама и у већим помодним радњама. У ком месту нема, нека поруче код апотекара

СТАНИСЛАВА ПОПОВИЋА

у NAGYTEREMIA (Torontál m.)

Најмању поручбину тачно и брзо извршујем са поштанским пошиљкама. Код 3 комада шаљем франко. Цена 1 круна.

343 33—

Ви можете мирно спавати!

ако натопите преко ноћи рубље са пирећим екстрактом „ЖЕНСКА ХВАЛА“, јер тада се нечистоћа брзо и лако сама од себе изгуби. Оног дана када се рубље пере помоћу САПУНА „ШИХТ“ са „ЈЕЛЕНОМ“ брзо и лако постане чисто :: :: и као снег бело. :: ::

Чистоћа и нешкодљивост САПУНА „ШИХТ“ и пирећег екстракта „ЖЕНСКА ХВАЛА“ зајамчена је :: :: са 25.000 круна. :: ::

Ни у сну

не можете слутити колко јада и муке уштедите, ако не купујете никакви ствари за прање осим пирећи екстракт „ЖЕНСКА ХВАЛА“ и САПУН „ШИХТ“, јер добијете добру робу, која Вам штеди рубље, а :: :: исто тако и новац. :: ::

Чистоћа и нешкодљивост САПУНА „ШИХТ“ и пирећег екстракта „ЖЕНСКА ХВАЛА“ зајамчена је :: :: са 25.000 круна. :: ::

1337 1—2

М. Ш. О. 28. ex 1911.

Стечај.

На упражњено учитељско место, услед умировљења г. Радивоја Којића на српској народној вероисповедној школи у Темешнађфали расписује се стечај са овим беривима:

1. У име редовне учитељске плате 1000 круна.
2. За награду баште 20 круна.
3. У име писаћег паушала 20 круна.
4. Законом прописани квинквенали.

Изабрани учитељ предаваће у оним разредима, које му месни школски одбор доделио буде.

Учитељ је дужан у цркви појати и једну певницу држати.

Дужности су прописане школском уредбом од 1872. г. и наредбама виших власти.

Рок стечају до 25. септембра (8. октобра) 1911. г.

Молбе, упућене на црквену скупштину, имају се поднети месном школском одбору.

Из седнице сп. прав. месног школског одбора држане у Темешнађфали 28. августа (10. септембра) 1911. год.

(М. П.). **Арса Чекић** с. р., председник.

Милутин Стаморан с. р., перовођа. 1501 3—3

Мануфактурна и кратке робе трговина

ПАЈЕ РАДАНОВИЋА

● У ОСЕКУ ●

потребује помоћника солидног и вештог продавца, који осим српског језика немачки и мађарски говори. У оферту ваља назначити захтев плате и досадање кондицирање, 1557 3—3

ПОМОДНО МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Луке Ст. Георгијевића Син

У РУМИ

потребујем 2 СТАРИЈА ПОМОЋНИКА самостална и добра продавца. Плата фикс ступање одмах или по споразуму. 3—3

○ БРЗА И ТАЧНА ПОСЛУГА!!! ○

Ратари у пажњу!

ПРВА ПОСРЕДНИЧКА КАНЦЕЛАРИЈА

Шајкаша Милана Папића

у Жабљу.

Препоручује се сваком ко жели ма какав купити или продати било на вечито или под закуп (у аренду нека се свако на горњу „посредничку канцеларију“ обрати, па ће бити тачно и брзо послужен. Нарочито у пажњу обраћамо оне, који би желели стално у Шајкашку настанити се, да је живот врло повољан, јер осим државне порезе — друге нема скоро у целој Шајкашкој. Земље на вечито и у аренду у изобиљу. Особито ритске земље која обилато роди, може се под закуп по жељи узети. Дакле ко жели лакше да живи, нека што пре дође и на мене се обрати. — Провизија се плаћа кад се куп обави. 1484 2—2

Срби не оклевајте, да се не кајете!

ПОСРЕДУЈЕ РАЗНЕ КУПОВЕ И ПРОДАЈЕ

---

40 РАДНИКА

за мебл и столарски посао

потребни су одмах

СТОЛАРСКОМ АКЦИОНАРСКОМ ДРУШТВУ

● БЕОГРАД ●

улица Високог Стевана број 21.

Плата добра зарада стална. 1527 2—6

НЕНАДКРИЉИВА

светска полепшала

НОВО-ВУКОВАРСКА ПОМАДА ЗА ЛИЦЕ И САПУН

одстрањују посве сигурно сунчане и јетрене пеге и све остале нечистоће коже. По вис. сл. кр. зем. влади дозвољени, по том посве нешкодљив. Цена вел. лончићу 1 К 60 фил. малом или сапуну 1 К. Од 3 комада даље знатан попуст Пази тачно да ли сваки лончић има слику производитеља.

Централа лекарне Крајчовић

1532 2—10 **Вуковар** (Срем).

МОДНА МАНУФАКТУРНА И ПАМУКА ТРГОВИНА

САВЕ ТУБИЋА

● У ШИДУ ●

потребује 2 млађа и 1 старијег помоћника.

1404 5—5

Млађи помоћни чиновник

који је вешт у дописивању српски, хрватски и немачки, а поред тога и мађарски говорити знаде, **потребан је одмах једном заводу за осигурање живота.** — Рефлектанти нека своје молбе са захтјевима и сведоџбе о способности на **Pécs Postfach No 18.** одмах упуте 1531 3—3

ПОМОДНО МАНУФАКТУРНА И ГАЛАНТЕРИСКА ТРГОВИНА

М. ЈОВИЧИН ○●○ Нови Сад,

потребује за одма **2 СТАРИЈА ПОМОЋНИКА** једног **мануфактурне**, другог **галантериске** струке, веште продавце; знање српског, мађарског и немачког језика захтева се. Понуде са фотографијом.

1560 2—3

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНОЈ И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНИ

М. А. ДИМИТРИЈЕВИЋА

ОСЕК III.

потребан је **окретан млађи помоћник.**

Првенство има вешт аранжер излога, те који говори немачки и мађарски. — Оферте са ознаком плате упутити горњој фирми.

1452 3—3

ТРАЖИМ

ГОСТИОНИЧАРА (Zapfenwirt-a)

за моју гостиону у Дарувару.

Првенство имају, који су **изучени кобасичари** (Selcher) или који знају пећи ћевапчиће и јагњетину на ражњу, а **жена да им је добра куварица.**

Поближе информације дајем писмено и усмено. Наступити место може 1. децембра 1911. а договорно и пре. 1554 2—3

КОСТА ЈОВАНОВИЋ

велепоседник у Дарувару (Славонија).

ТВРТКА

ЛАЗАР БАБИЋ

ком. удружење

у ТУЗЛИ (БОСНА).

Потребује за своју

помодно и мануфактурну трговину

МЛАЂЕГ

ПОМОЋНИКА

који говори српски и немачки, у понуди треба да назначи захтев сталне плате.

1540 2—2

СТАРИЈИ ПОМОЋНИК

● ГАЛАНТЕРИЈСКЕ СТРУКЕ ●

који је вичан аранжирању излога, може добити место одмах.

Оферат са сведоџбом и захтевом плате и ознаком досадањег сервирања ваља упутити на

ИСИДОРА ВАЈСА

1495 у Митровицу (Срем). 2—3

КУЋА НА ПРОДАЈУ

велика, са пет станова, а згодна за трговину или за бирт.

Упитати у Новом Саду, гуштерска улица бр. 11. 1516 2—3

Извозна и шпедитерска радња

НИКОЛЕ ГРУЈИЋА

и ДИМИТРИЈА МАРИНКОВИЋА

БЕОГРАД — СТАНИЦА

до Хотел Цариграда. Телефон 1486.

Врши куповину и продају свију овоземаљских производа, даје обавештаје о кретању цене воћу на Београдској, као и на осталим у Србији пијацама. Врши набавку чувеног **Сабаначког креча** из мајдана г. „Јована Мијатовића и Комп.“ Крагујевца. 1092 10—10

За моју трговину кратке и мануфактурне робе

потребујем

● три млада помоћника ●

са почетном платом К 120 фикс. Оферте на немачком језику и то само који може одмах место наступити, нек се обрати директно на

Едуард Бохуновски,

1558 2—3 Беч, XVI. Отакринг 63.

ПОМОЋНИКА

галантеристу солиднод који је вичан аранжирању излога а уз то да говори српски, немачки и мађарски. Понуде са фотографијом и озваком фикс плате слати на

Лукић и Јанковић

1541 3—3 Митровица

ХОТЕЛ ЛАФ

У СМЕДЕРЕВУ,

који постоји на дунавској обали, на најлепшем месту, са деветнајест лепо намештених соба за путнике, са бијоскопом и баштом, и свима осталим принадлежностима, са целим једиком (инвентаром) због другог подузећа ПРЕДАЈЕМ. Закуп имам још 4 године почевши од 1. новембра т. г.

За услове и цену обратити се закупцу

Лази С. Николићу

хотелијер код „ЛАФА“

1468 3—8 Смедерево.

ПОСЕД ПОД ЗАКУП.

Мањи посад око 30 јутара ораће земље, са једним јутром винограда, воћњака кућом и потребним зградама у близини села и жељезничке станице Моровић издаје се под закуп.

Поближе извешће на

Г. Округића

1355 2—3 Моровић или Митровица.

Добар продавац

који говори српски, немачки и мађарски добро, нека поднесе свој оферт уз ознаку плате и што скорије ступања, на фирму:

Матије Леви и друга,

трговину помодне мануфактурне

1507 3—3 робе у Новом Саду.

Своју трговину

која постоји 23 године на добром и живом прометном месту, са трафиком, ради другог предузећа

продајем одмах.

Кирија је за локал и стан 400 круна годишње. Капитал је потребан 600—700 форината. Првенство имају Срби.

За обавештаје

ЗА СВОЈУ
МАНУФАКТУРНУ И МЕШОВИТУ ТРГОВИНУ,
потребујем ваљаног
МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА,
који осим српски, подпуно немачки и нешто румунски, говорити зна.
Ступити може 1-вог октобра.
Паја Крецул,
1552 3—3 **Мраморак,** temes v. m.

Мушке и женске моде трговина
Карла Бриклера
у Осеку I.
потребује помоћника,
вешта аранжера излога, који говори српски, немачки и мађарски. Ступити може одмах. 1551 3—3

Помодно-мануфактурна
И ПАМУКА ТРГОВИНА
Браће Николића
у Земуну
потребује 2 старија помоћника
који ступити могу одмах или за четрнаест дана. 1529 3—3

СВОЈУ КУЋУ
која постоји у Н. Саду у Алмашкој улици бр. 13. и у којој постоји
ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
већ 40 година, и носи кирије преко 2000 круна. 1437 4-10

ПРОДАЈЕМ
из слободне руке по врло повољним условима, за које се ваља обратити у истој кући или на администрацију „Заставе“.

За своју трговину шпецераја кратке РОБЕ И ВЕЛИКУ ТРАФИКУ
потребујем
старијег ПОМОЋНИКА
који сем српског језика, говори немачки, мађарски и румунски. Почетна фикс плата је месечно 140 круна
САВА ЖАН
1530 3—3 Алибунар (torontal v. m.)

НА ПРОДАЈУ 30 хектара зиратне и плодне земље
са кућом, амбарем, кошем, салашем и другим стајама. — Земљиште није водопловно; налази се **у питомини Шумадије** у близини **Крагујевца, 6 километара** удаљено од железничких станица: **баточинске (ка Крагујевцу) и лаповске (ка Београду или Нишу)** што је главно; имање је између две шећерне фабрике и лаповске централне свиларске станице; због свега тога земљиште је необично подесно како за производњу свих врста жита, кукуруза, тако исто за шећерну репу и све друге усеве, као и за воћарство.

Купац може бити и онај, који најмање од половине погођену цену положи и прими на себе хипотекарни дуг од 8000 динара регулисан код Управе фондова, а обвеже се за остатак (у ратама, порцијама) исплатити роком од једне до четири године. У имање може одмах ступити и предузети рад на истом. — Јавити се продавцу
Миладину Милојевићу,
1265 5— рентијеру
у Београду. Балканска бр. 39.

ОБЈАВА!

Част ми је на пријатно знање ставити својим поштованим гостима из места и са стране, да ћу од
1-ог октобра о. г. отворити ПИВНИЦУ
јединственог пилзенског производа и **гостионицу у сопственој кући** познатој под именом **„НАЦИОНАЛ“.**

Као и до сада увек ћу се трудити да у сваком погледу своје поштоване госте задовољим. Држаћу природна и чиста пића, кусна јела а особито скрећем својим поштованим гостима пажњу на право пилзанско пиво производа у Пилзену, пошто се исто у целој вароши искључиво код мене добити може.

У нади да ће ме моји поштовани гости у овом лепом новом подузећу и на даље подпомагати

С' одличним поштовањем,
САВА ТОКИЋ,
ПАНЧЕВО.
1564 1—30

Х. ХАЈНРИХ БЕЧ, XIV. Heiligenstädterstrasse Nr. 44-48
ОСНОВАНА 1840.
Најстарија специална фабрика за подрумарске справе, стројеве и трансмисије.
израђује и продаје у припознатој каквоћи разноврсне пумпе и остале справе за вино, пиво, ракију и шпиритус, за ручну употребу а и за употребу са стројевима. Надаље препоручује изврсне
МОДЕРНЕ ТРАНСМИСИЈЕ.
Проспекте, ферте и остале обавештаје даје и шаље наш генерални заступник
Александер Димитријевић Чакић
856 15 35 **у Ср. Карловци.**

ГЛАВНИ КОМИСИОНАР
за **Угарску** (осим вршачке и темишварске дијецезе), **Хрватску и Славонију, Босну и Херцеговину** и т. д.
Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.
Одлуком Саборског Одбора предана су мени у главну комисију сва издања горепоменуте штампарије, као што су школске и црквене тисканице, школске књиге, писанке и т д.
Стога молим славне црквене општине, господу учитеље и свештенике, да од сада изволе наруџбе **директно мени слати,** а никако манастирској штампарији.

НАЈВЕЋА ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА
:: ШКОЛСКИХ КЊИГА И УЧИЛА ::
МИЛАНА ИВКОВИЋА
Нови Сад (Ujvidék).
На школским књигама дајем — највећи рабат!
Препоручујем своје велико стовариште на мало и велико (en gros). Канцеларијског и коцепт-папира, оловака, пера, радир гуме, мастила најбоље каквоће, сунђера, писаљака, таблица и све остале приборе за школе и канцеларије. 1397 8—22
Све по јефтинијој цени него игде!
Послуга брза и тачна!
Списак школских књига и учила, школских и црквених тисканица и канцеларијског прибора шаљем бадава!

СВОЈ СВОМЕ!

- СРПСКО ПОДУЗЕЋЕ -

ЦИГАЉА и ЦРЕПА
:: ПРВЕ КЛАСЕ ::
које печемо у својој ново сазиданој цигљани, препоручујемо сваком коме треба, а нарочито предузимачима већих грађевина —
Пошто нам је цигљана непосредно поред канала, у стању смо лиферовати лађом по врло повољној цени, а можемо и жељезницом.
Исто тако препоручујемо и свој **ПЕСАК** на мало као и на велико
БРАЋА СЛЕПЧЕВ
1255 8-10 **Ó-СИВАЦ (Бачка жупанија).**

ЦЕНЕ ВРЛО ПОВОЉНЕ

ПОСЛУГА БРЗА.

ПРВОГА РАНГА ТРГОВИНУ МУШКЕ МОДЕ
отворио сам у НОВОМ САДУ, у Кошутовој улици бр. 16. (До П. Сајдлинга сајџије).
Кроз десет година као деловођа мушке моде у трговини г. Шандора Фишера, имао сам прилике да се у истој струци усавршим, и сав мој труд ће бити да п. н муштерије у сваком погледу задовољим. — Један пазар пробе ради, моћи ће свакога уверити. — Молећи за посету јесам
с особ. поштовањем **ВЛАДИМИР ПАЈА ФИШЕР** код „краља шешира“.
1220 8-10

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.